

AMIGOS DE CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire
en Aruba per drie maanden fl. 2.— met
vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels
1 0.50, voor elken regel meer fl. 0.075.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAL N° 136.
UITSLUITEND AGENT VOOR EUROPA
P. JOLY & J. MARTIN.
DE RUE LAFAYETTE, PARIS.

Le Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres
luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan for Curaçao, Bonaire i Aru-
ba fl. 10.— pa anja.
Un number só fl. 0.25.
Un anuncio di 1 té 7 regel fl. 0.50 cada
regel mas fl. 0.075.

Czaar Alexander III

Nog zoo kort na den gewelddadi-
gen dood van Frankrijks laatsten
president, gaat weder de trouwmare
over de wereld, die den dood ver-
breidt van den Keizer aller Russen,
Czaar Alexander III.

Niet in die hooge mate tragisch
als de moord op Carnot gepleegd,
maar wellicht van grooteren invloed
is het verscheiden van dezen mo-
narch.

Hoe weinig had men van zijn kort-
stondige ziekte vernomen en hoe
argwaanwekkend was nog dat wei-
nige. Zou, wat gemompeld werd,
waarheid geweest zijn en heeft men
hier weder aan een slachtoffer van
het anarchisme te denken? Zou
het vergif, hem door een volgeling
dier helsche sekte toegediend, de
oorzaak geweest zijn van den dood
van dit gekroonde hoofd?

Oordeelen wij niet! Verlengen
wij de lange lijst der wandaden
niet, die de afschuwwekkende vijan-
den der bestaande maatschappij reeds
te onderschrijven hebben! Herden-
ken wij liever een oogenblik den
gekroonde ontslapene.

Alexander Alexandrowitsj, twee-
de zoon van Czaar Alexander II, den
10 Maart 1845 geboren, was even als
zijn vader aanvankelijk niet tot den
troon geroepen. Tot zijn twintigste
levensjaar leefde hij daarom niet als
troonopvolger, maar als eenvoudig
grootvorst, als minbedeelde en min-
verzorgde zoon van den gewelddadig
vermoorden Czaar. Troonopvolger
was zijn slechts twee jaar oudere
broeder, grootvorst Nicolaas Alexan-
drowitsj, die in 1865 te Nizza plotsel-
ling door den dood werd weggerukt
en zijn broeder niet alleen de waar-
digheid van czarawitsj, maar tegel-
ijk ook zijn bruid, prinses Dagmar
van Denemarken achterliet.

Het jaar daarop voerde Alexander

de bruid, die voor zijn broeder was
bestemd geweest, als gemalin naar
zijn paleis en weldra werd zijne om-
geving den invloed gewaar, die de
even schoone als geestrijke czarina
op den troonopvolger uitoefende en
die voortaan in zijn toenemen-
den afkeer voor Duitschland uit-
kwam.

De jonge keizer aller Russen verte-
genwoordigde een krachtige Slavi-
sche type geheel in tegengestelling met
zijn overleden broeder, die de zacht-
zinnigheid en bevalligheid zelve was.

Bij de verhooging zijner waardig-
heid echter, kwamen de gebreken
zijner opleiding te sterker uit.

De opvoeding van een czarewitsj
verschilt hemels breed van de licht-
vaardigheid, waarmede men gewoon-
lijk de jongere zonen van den czaar
laat opgroeien. En Alexander was
— zooals wij zeiden — tot zijn twin-
tigste jaar een tweede zoon. Als le-
venslustig garde-officier grootge-
bracht, zonder ernstige staatkundige
of letterkundige vorming zag hij
zich plotseling in het middelpunt
der algemeene opmerkzaamheid ge-
plaatst; hij gevoelde zich natuurlij-
ker wijze eenigszins bedremmeld,
dan tot werken getrokken, kostte het
hem tijd zich in zijn nieuwen toe-
stand te schikken.

Hoe hem dit gebeurde, heeft
zijn leven bewezen, dat het stem-
peilmerk draagt van ernstige ar-
beidszaamheid.

In het begin zijner verheffing
scheen Alexander zich aan het hoofd
der uitsluitend russische partijen
te willen stellen; doch reeds tijdens
den fransk-duitschen oorlog van
1870—71, toen het hof zijns vaders
zich voor Duitschland verklaarde,
was hij met het zijne, zeker ook
onder invloed zijner gemalin, op de
zijde van Frankrijk. De Commune
echter in laatstgenoemd land en
de veelvuldige aanslagen der nihi-
listen in Rusland veranderde zijn
sympathie aanmerkelijk. Zij kon
echter niet uitgeroeid worden en

verleden jaar nog heeft geheel Eu-
ropa getuigd bij het aanschouwen
der begijningen van wederzijdsche
vriendschap tusschen Rusland en
Frankrijk op den vreugdetocht van
Toulon naar Parijs.

Zou de goede verstandhouding bij
het optreden van een nieuwen Czaar
tusschen Rusland en Frankrijk blij-
ven bestaan? Die vraag mag, nu
Alexander III ten grave is gedaald,
zonder ergernis gesteld worden. Wij
zeggen zonder ergernis. Want dit
wekte het inderdaad, toe bij de on-
rustbarende tijdingen over de ziekte
van den Czaar, toen alle groote eu-
ropeesche bladen de beste wenschen
over hadden en ook Paus Leo XIII
zijn vurig verlangen uitdrukte, ge-
lijk de telegraaf vermeldde, voor het
herstel van 's Keizers gezondheid —
hier en daar een aan Frankrijk vij-
andig liberaal blad reeds de toekomst
opende. De minder goede gezindheid
van den Czarewitsj jegens dat land in
het licht stelde en ter kwader nur-
den dood van Alexander III als het
ware wenschte.

Europa mag hopen, dat de tijd
het anders zal leeren. De nieuwe
Czaar zal vooreerst aan zijn eigen
land zoveel aandacht moeten wijd-
den, dat hij niet beginnen zal zijn
vrienden van zich te stooten.

De godsdienst aan den band

Tot welke zonderlinge toestanden
op kerkelijk gebied het protestantis-
me voert, bewijst wederom wat dezer
dagen is voorgevallen met een brief
van den Anglicaanschen aartbis-
schop van York aan de hem onder-
hoorige geestelijken van zijn diocese.

Hetgeen in dien brief werd voorge-
schreven werd eenige dagen later
door den secretaris, of zooals hij
daar heet, den kanselier van den bis-
schop ook in een open brief aan de
protestantsche geestelijkheid geheel

weggeredeneerd en er bij gevoegd
dat hetgeen de aartbisschop had
voorgeschreven, niet zou geschieden.

Wij moeten vooraf de opmerking
maken dat de secretarissen der Ang-
licaansche prelaten geen geestelij-
ken, maar leken zijn, door de re-
gering benoemd als dwarskijkers,
die dagelijks toezien of de bisschop
ook iets doet of verordent wat aan
de Kroon of aan de hooge ambe-
naarswereld niet welgevallig is of
gelijk lord Grienthorpe, de kansel-
lier van den aartbisschop van York,
thans deed, zich dadelijk staartegen
verzetten.

Want het geval, waarover wij hier
schrijven, is niet dat de aartbisschop
iets verordend had waarvan hij later
spijt kreeg of dat hij, bij nader in-
zien, minder noodzakelijk oordeelde;
neen, de prelaat blijft bij wat hij
heeft voorgeschreven en de secreta-
ris schrijft openlijk — want zijn brief
staat voluit in de dagbladen — dat
het bevel des bisschops niet zal opge-
volgd worden; dat hij zal zorgen
voor de nietnakoming van hetgeen
zijn bisschop gebiedt.

Het einde van het geval zal wel
zijn dat de kanselier door de hooge-
re regering in het gelijk wordt ge-
steld en de aartbisschop zich daarbij
neerlegt.

Wat is de zaak? Onlangs maakte
een afdeling van de algemeene con-
vocatie of synode van York een ver-
slag op over de licentie, verleend aan
personen, die burgerlijke echtschei-
ding hebben aangevraagd en ver-
kregen, om met een ander te huwen,
en dat nog wel in een protestantsche
kerk. Het bedoelde comité der sy-
node kwam daar in allen ernst tegen
op, noemde een tweede burgerlijk
huwelijk echtbreuk en verlangde dat
voortaan door geen enkelen secreta-
ris van een Anglicaansch prelaat aan
zulke personen licentie zou worden
verstrekkt om ook in de kerk te trou-
wen.

De aartbisschop van York gaf
daar dadelijk aan gehoor en schreef

FEUILLETON

Fremosa di un Rei

(Continuación)

— “Pakiko no? Esai ta sin embar-
go mi simple. Nos Redentor kier i el
ta deseá masjá tantoe koe devoción pa
Su Sagrado Corazón plamá más bao di
toer hende. I di ki modi logrará esai,
sino coe bon imágenan? Promer hen-
de por venerá Sagrado Corazón de Je-
sus, él mester por representéle. Vista di
hermoso cuadro ta despartá e represen-
tación alji, mescos coe mal pensamien-
to-, deseó- i óbranan maloe ta bini di
mirá cuádrón anidecente. Arte por des-
partá toer dos den corazón di hende; de-
seo pa cielo- i deseó pa mundoe; él por
cendé un candela dóble den nos pecho;
fuego ardiente di amor pa Dios ó fuego
di deseó pa cosnan impura. Ta p'esai un
artista t'asina superior na gran masa di
hende, pasobra él ta disponé dje poder
di moenstrá miljares di hende camina
dijalá riba, dje altura luminosa, ó di ja-
dicá nan, camina dje abismo eterno, ó
caso él lo pidiá un misión elevá i él von-
de su arte, na e multitud di malvado e
implonon. Ta p'esai, un artista, un
artista, asina tantoe pa bo, ora mi mira
opon bo a p'esp'ingá, coe un cuadro re-

probá, ser un guía pa precipitá hopi den
abismo di fierno, i ta p'esai mi ta regoci-
já mi també awor asina tantoe, pasobra
mi ta mira awor koe bo propósito ta di
pintá un cuadro, manera hende no por
concebi un más hermoso i mejor, ima-
gen di Redentor, imagen di Su Sagrado
Corazón, imagen dje Rei koe un día lo
reiná riba mundo. E imagen alji, bo
promer producto artístico — pasobra mi
no ta contá es un koe afortunadamente
candela a devorá, promer él sirbi di es-
cándalo — e promer producto alji di bo
arte lo ser anto e fundamento firme pa
nos lamantá, riba dje éle, edificio di nos
felicidad, i e fundamento lo no bambo-
lé, pasobra e Rei lo cumpli su promesa.”

— “Dios larga koe toer bo esperanza
koe ta parcé mi masjá atrevida i exage-
rá, no sali avergonzá.”

Un batimentoe suave na porta ta in-
terrumplí nan dulce diálogo.
Riba drempí di porta ta presentá esta-
tura di un respectable señora anciana,
visiblemente un persona di bon posición:
Su bisti ta simple pero elegante, su aire
ta aristocrático. Un obsequiosa donce-
ja ta acompaña éle.

Ta parcé Lena di a jegá di mirá e so-
ñora anciana alji diferente b'e caba, ma
na p'entá? El ta recordá un rato, plá-
den templo di Sagrado Corazón di Je-
sus, ta p'esai ta e señora anciana koe

semper t'asina devotamente arrodiljá ri-
ba e reclinatorio encarná coe su cama-
rera un banda di d'ele. E matrona
también parcé a recolece cara di Lena, i
sonriendo afectuosamente, él dici coe un
tono cortés.

— “Dispensá mi koe mi ta toemá
libertad di bin inturrupti boso tran-
quilidat doméstica. Ma y nos conocé otro
un poco. Toer maina mi ta mirá bo
den misa, esai ta bisá mi ki fe bo ta pro-
fesá, también mi a mirá bo hopi b'e cerca
monsieur Alan, comerciante den toer
clase di cuadro, Rue de Grenelles. T'ele
mi tin di gradici koe mi haljá sá nenda
ta bo cas, i mi ta riscá e haci bo un sú-
plica koe bo no por negá mi.”

E espirituosa señora tancos a papia
toer esai asina liger, ko Lena no haljá
tempoe di biséle un palára. El ta pre-
sentá e señora e di mior stoel den e
cuartito. Moritz ta b'e lamantá f'e
di su cabaljeté, haci un referéncia.

— “Bo esposo?” e sebra ta puntra
lanzando un mirada escrutadora riba
e pintor i tirando un vistapvestigadora
riba e cabaljeté i sobrá di ueble dje ca-
sita — caba él ta continúa: “Motivo
koe a tréce mi aki, ta e mi a mirá
cerca monsieur Alan alg' obrá di flor
di bo mi noe trahá, toer e gradí mi
masjá tantoe.” — “Moritz, Lena ta ha-
ci un inturrucción di e señora i mi ta

deseá di pidi bo si bo ta dispuesta di
pintá pa mi també mes clase di floran.
Luna koe ta bini, mi jioe mujér ta casá,
i como Marie ta gustá flor asina tantoe,
mi kier sorprendéle agradablemente.
Mi ta deseá koe bo trahá mi á lo menos
seis diferente bouquet, está, cuater pa
cologá den un salón chiquito i dos pa
den su dormitorio. Bo ta dispuesta
na aceptá mi encargo?”

— “Sigur, coe mucho gusto; mi ta
sintí mi honrá coe bo comisión,” Lena,
sorprenyé i contentá dje fortuna inespe-
rada ta contestéle tartamudeando; “lo
mi haci toer mi posible pa satisfacé bo
deseo, señora.”

— “Esai ta di más. Mi conocé bo
trabao i mi ta persuadi koe lo bo produ-
cí algo bonito. ¡Oh! es ta contenta mi
Marie lo ta, él tabata semper un bon
jioe. En cuanto bo pagamentoe, coe
gusto lo mi pagá bo un bon prijs; to-
má es-aki mientras tantoe na cuenta.”

E francesa ta lamantá riba i él ta poné
riba mesu un biljete di banco di cien
franco.

Moritz i Lena, toer dos kier a protes-
tá — ma e señora hende su experiencia
práctica i ripará inmediatamente posi-
ción dje pobre matrimonio, no a toerá
nan tempoe di papia: “Acceptá e bil-
i no haci ningun clase di cumplimentu
indé; pa mantene un cas di familia.”

in een brief aan zijne geestelijkheid dat buiten zijn weten in zijn diocesis zoodanige licentien waren gegeven en hij er op stond dat zulke voortaan geen enkelen keer meer zou geschieden.

Nu is het wel vreemd dat een bisschop eerst uit het rapport van een comité moet vernemen wat zijn secretaris alzo verordent en besluit; maar nog vreemder is het dat op het schrijven van den aartsbisschop een brief kan volgen, zooals zijn secretaris lord Grimthorpe dien de wereld inzond.

Een protestantsch blad, de *Guardian*, zegt ervan:

Als lord Grimthorpe gelijk heeft, dan hebben wij altoos ongelijk gehad, wanneer wij beweenden dat de Anglicaansche Kerk werd bestuurd door bisschoppen. Wij hadden moeten zeggen dat er een dualisme bestaat, een dubbele controle van bisschoppen en dezer secretarissen. Als twee menschen op één paard moeten rijden, dan dient er altoos een achterop te zitten en het is, gelijk wij nu bespeuren niet de secretaris, maar de bisschop die achterop zit.

De katholieke *Tablet* toont aan dat noch de Anglicaansche bisschop, noch de secretaris over de Kerk binnen de grenzen van het diocesis regeert. De eenige reden waarom een secretaris, den bisschop kan wederstaan — en niemand weet dit beter dan lord Grimthorpe — is deze dat hij gesteund wordt door Caesar, dat de burgerlijke wet hem in zijn oppositie zal bijstaan.

Dezelfde reden noopt den aartsbisschop van York en iederen anderen Anglicaanschen prelaat om zich niet te verzetten tegen het overheerschend gezag van hun secretaris.

Het kon niet anders. Toen hun voorgangers de Katholieke Kerk verlieten, verloren zij de canonieke onafhankelijkheid en vrijheid en werden zij dienaren van den Staat. Zij kunnen aan het gezag des Pausen niet ontkomen zonder te vallen in de handen van Caesar of, gelijk hij thans genoemd wordt, Demos, het volk. Onder de protestanten heeft men altoos te vergeefs gezocht naar Anselmussen of Thomassen van Becket. Dit weet lord Grimthorpe zeer goed en daarom treedt doelleek, tegenover den aartsbisschop, als de opperste in het diocesis op, vernietigende de bevelen van den prelaat.

NIEUWSBERICHTEN

CURACAO.

Onder den titel: **UIT VENEZUELA** geeft de *Curacaosche Courant* een kort samengevat verslag van 's Gouverneurs officieele reis naar die Republiek.

Het blad schrijft:

Te La Guayra werd Gouverneur BARGE op de meest vriendelijke wijze verwelkomd door de autoriteiten, die

costa placa, i toer obrero mester di nan pagamentoe. Además, considerá bo des-
de awé como mi amiga, un vínculo ta u-
ni nos, di poersi nos ta mirá otro diari-
amente den templo di Sagrado Corazón
di Jesús. Mi por a bien proporcioná
mi e bouquetnan pa intermediación di
Mr. Alan, ma un... interior a poné mi
obrá, manera mi a haci: Dios largá koe
éxito sea feliz, i si acaso nos amistad
tin bon resultado pa bo, anto ya bo sabi,
ta na kende bo tin di gradici. Cerca
Corazón di Jesús, toer corazón ta topá
otro. Ora algún aflicción ta oprimi bo—
mi conocé vida den toer su forma — no
vacilá pa bin busca consuelo cerca un
reemán muger mayor, koeta dispuesta
di haci pa bo, lo que ta na su débil al-
cance. Atá mi tarjeta, fácilmente bo
por haljá mi cas, Awor, animo — ¡has-
ta luego! Ora e pizanan di flor ta clá,
trece nan bo mes mi cas, anto lo nos re-
glá nan pagamentoe.

Moritz i Lena ta acompañá e señora
distinguida hiba te na porta. Alí nan
ta mirá un criá na librea, habri respetuo-
samente porta di un elegante tupé chi-
quito. E señora ta subí drechá coe su
camarera, i velozmente e cabrióle ta sa-
li na carrera coe dirección di *Av. de S. J. B. de*
Quintana.

Ora e dos esposonan a bolbé den nan

zich aan boord van de ALKMAAR hadden begeven.

De ALKMAAR saluerde de haven, en het saluut werd door het fort en door het Venezuelaansch oorlogsschip LIBERTADOR, dat de Nederlandsche driekleur had geheschen, beantwoord.

De Gouverneur stapte aan wal en werd op een LUNCH onthaald, hem door de hoofden van het tolkantoor uit naam van de regeering van Venezuela aangeboden.

Om 2 ure in den namiddag vertrok de Gouverneur per spoor naar de hoofdstad der republiek. In den avond van dienzelfden dag (30 Oct.) kwam de Gouverneur te Caracas aan. De officieele audientie had den 31. dezer om 4 uur 's namiddags plaats. De raadsheer, bij afwezigheid van den President der Republiek, met het uitvoerend bewind belast, ontving den Gouverneur, die met groot ceremonieel van zijne woning in Gouvernementsrijtuig werd afgehaald, en naar het Palais gebracht, waar bij zijn aankomst hem militaire honneurs bewezen werden en het Nederlandsch nationaal lied door het muziekkorps gespeeld werd.

Bij de audientie waren tegenwoordig al de leden van het kabinet en van de hooge rechterlijke collegies, de aartsbisschop en verdere geestelijken en een groot aantal hooge staats- en gemeentelijke ambtenaren.

Gouverneur BARGE werd vergezeld door den kommandant van de ALKMAAR, door den oud officier van Artillerie SELHORST en den luitenant ter zee VAN STRATEN.

Bij het overhandigen van het eigenhandig schrijven van H. M. de Koningin Regentes aan den President van Venezuela in antwoord op diens officieele brieven, waarbij Generaal TOSTA GARCIA als buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van Venezuela bij het Nederlandsch Hof werd benoemd, hield de Gouverneur een rede.

Z. H. zeide dat hij de eer had de tolk te zijn van de gevoelens, die de stap door het Venezuelaansch gouvernement genomen tot wederaanknooping der diplomatieke betrekkingen tusschen de beide staten, aan de Nederlandsche regeering inboezemen.

Bij het overbrengen van H. M. wenschen, aan de regeering van Venezuela voor den voorspoed en welvaart der republiek, verzagde de Gouverneur de meest oprechte wenschen van de kolonie Curacao voor het geluk van Venezuela en de uitdrukking van zijne persoonlijke dankbaarheid voor het onthaal hem door de Venezuelaansche Regeering geschonken.

De raadsheer met de uitvoerende macht belast antwoordde, en betuigde de hoogachting der regeering van Venezuela voor de Koningin Regentes, en hare voldoening over de wederaanknooping der diplomatieke betrekkingen tusschen de beide landen.

Z. E. wenschte den Gouverneur welkom in Venezuela, en bij voegende dat de regeering der Republiek hem begroette als den afgezant eener beschaaft en roemrijke natie, die in de Antillen

cuartito, Moritz a cogé e tarjeta riba mesa i lezá:

Madame la Comtesse Dubois-Ramon
Boulevard 3. Germain 20.

— "Realmente mi ta coeminsá keré den verdad dje promesanan di Divino Corazón di Jesús i den forza di bo oraciónnan," éi dic conmové, cogiendo su joven esposa brazó.

— "Ibo ta laci bon; mi sabi i mi a bisá semper koeno ta en vano un hende ta toemá su refugio cerca Corazón di Jesús. I ayaerá mchi, ora mi a mirá bo ta rezá devotamente den misa, mi tabata sigur di mi alinto; e dos lágrimanan koe después il bo oración, a keda ta briljá den bo ófonan, nan a parcé mi, dos bonita, éscá gota di rodio koe ta anunciá nos n hermosa mañana di verano den posída. Awor ya éi a habri, e magnífico... Briljante i dulce, solo di misericordia i di amor di Dios pa hende, a bolé derramá su rayonan riba nos vida."

— "I koenan keda ilumina nos te e merdía boga, te e anochi laat di nos vida."

— "Esanan lo haci, pasobra nos solo, e solo, pe tan significativamente a sali na nhorizonte, ta e Corazón divino di Jesú, i su rayonan caliente ta alcanzá koe koe no ta scondé caprichosamente; naa."

— *El te conté...*

bezittingen heeft, waarmede Venezuela de beste betrekkingen van nabuurschap onderhoudt.

Aan den Gouverneur BARGE werd bij zijn uitgeleide dezelfde eerbewijzen betoond als bij zijne aankomst.

Op den 6n. dezer zou een officieel diner ter ere van den gouverneur ten paleize gegeven worden. Na afloop van de audientie werd de Gouverneur met zijn gezelschap door Generaal VELUTINI op een diner onthaald, waar het hoofd van het uitvoerend bewind en andere hoogeplaatsten aanzaten.

Naar wij vernemen, zal ZHEG. eerst in den loop der volgende week hier terug kunnen worden verwacht.

In dank heeft Z. D. H. Mgr. H. Joosten de liefdegift ontvangen van het *Montefiore-fonds*, tot ondersteuning der katholieke armen.

Met het nieuwe stoomschip der K. W. I. Maildienst *Prins Willem IV* is Dinsdag 11. aangekomen de officier van gezondheid 2e. klasse P. K. F. LENS, vergezeld van zijn echtgenoot en zoontje.

Naar gemeld wordt is de soirée ten voordeele der betrekkingen van de gesneuvelden op Lombok 5 dagen uitgesteld.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

A. de Lima (aangeteekend), Cristoval Raven, Johans Pietero, Margret Betriem, Conseiller de Werner, Jesus Henriques, F. de Jesus Henriquez, Maximiliano España, Jacobo Weiss, B. Belgeter & C., Maria Arandz, Adelina Pasial, Veucla L. Beker, Herman Maduro, Dr. Med. May.

BUITENLAND

Ned.-Indie. — Zondag 14 Oct. bracht de Engelsche mail opnieuw een aantal Indische bladen aan, die weer tal van belangwekkende bijzonderheden omtrent de gebeurtenissen op Lombok bevatten. Treffende is daaronder vooral wat de *Soer. Ct.* onder het opschrift "Een staaltje heldenmoed en doodsvrechting" over de laatste oogenblikken van generaal Van Ham meedeelt:

Toen de troep van voorhoofd van den Bramahempel te Tjakra Negara verliet om zich door het vuur van den vijand heen te slaan, werd generaal Van Ham door een kogel getroffen; deze drong door den linkerarm in het lichaam.

Hij zakte ineem, roepende: "O, God!" De sergeant der artillerie Visser, die naast den generaal stond, ving hem in zijn armen op en legde hem op een dichtbij staande balé balé; hij knoopte zijn jas en zijn pantalon los en, onder een hevigen kogelregen, wist hij met het verbaudlinnen, dat hij toevallig bij zich droeg, de wonden van den generaal te verbinden, niettegenstaande de generaal hem zeide: "Ach, laat me hier maar liggen, ik sterf toch!" Sergeant Visser zei echter: "Generaal, wanneer u hier blijft, dan blijft ik ook!"

Intusschen waren de anderen reeds gedeeltelijk de poort uitgevlogen. De sergeant wist echter met geweld twee dwangarbeiders te dwingen, hem te helpen; hij nam een spreij, legde daarop den generaal en bond de punten boven de handen samen.

Toen werd de generaal opgenomen en onder geleide van genoemden sergeant, trok deze treurige stoet de poort uit, waarop onophoudelijk gevuurd werd en waar reeds zooveel onzer braven den laatsten adem hadden uitgeblazen. Gelukkig, zonder dat iemand hunner getroffen werd, wisten zij den straatweg te bereiken; links en rechts werden zij over en door de gaten in de muren onophoudelijk hevig beschoten; ruim 150 M. ver werd het zware lichaam van den generaal in wilde haast voortgedragen, toen de dwangarbeiders van uitputting neerstortten en niet in staat waren verder te gaan.

De generaal, zonder jas en pantalon, stond toen op en schreef met zijn doodelijke wonde voort; de sergeant Visser kon op dat oogenblik geen hulp meer bieden, daar hij toen juist zelfs gewond werd. Zoo voort-

strompelende kwam hij in den Dewahempel te Mataram, alwaar hij zijn stervend lichaam op een rottingstoel kon uitstrekken. Hier bevonden zich de majoor der artillerie Rost van Tonningen, de majoor der infanterie Blommestein, benevens de opperbevelhebber, generaal-majoor Vetter, ook pastoor Vogel, die hem bediend heeft. Na vrouw en kinderen gezegend en in Gods genade aanbevolen en majoor Blommestein verzocht te hebben, voor zijn vrouw en kinderen te zorgen, stierf de edele man. In den tempel werd een kuil gegraven, waarin 's morgens om 4 uur het lijk van den generaal met de lijken van nog vier anderen werd neergelegd.

Aan de edele zelfopoffering van den sergeant der artillerie Visser dankt het Indische leger, dat een zijner liefdste generaals, de dappere, edele Van Ham, niet in handen van de Baliërs, die tijgers en lijken-scheners, is gevallen, doch dat hem een eerlijk graf op het veld van eer ten deel viel.

Frankrijk. — Drumont, de redacteur der "Libre Parole" is door de Parijsche rechtbank bij verstek veroordeeld tot drie maanden gevangenisstraf. Naar men weet, heeft Drumont zich onttrokken aan de gevolgen, welke het proces voor hem kon hebben en is hij naar Brussel gevlucht. Hij vindt het wel zoo veilig zijn verblijf te Brussel te houden. — Te Parijs kunnen zeven duizend kinderen de school niet bezoeken — omdat er geen plaats is. En dat niettegenstaande de ongehoorde sommen, die aan het onderwijs worden besteed. Van de laatste leening der stad Parijs werden vijftig miljoen aangewend voor de gemeente scholen.

Hierover slechts twee vragen: Hoe is het mogelijk, dat de godsdienstlooze of anti-godsdienstige school ondanks al dat geld er nog niet in kan slagen aan al de kinderen der stad onderwijs te geven?

Waarom werden er christelijke scholen gesloten, als het gemeentebestuur toch niet in de behoefte kon voorzien en het onderwijs bovendien nog verplichtend is gesteld bij de wet?

Het antwoord op de eerste vraag is: dat de scholen meestal beschouwd worden als een politieke reclamemaking en zoo weelderig worden gebouwd en ingericht, dat er voor hetzelfde geld wel drie scholen waren te onderhouden.

Wat de tweede betreft, daarop weet ieder het antwoord te geven; voor de vijanden der Kerk is elk middel goed, mits zij de Haar maar afbreuk kunnen doen. Dat de maatschappij er onder lijdt, is bijzaak.

Belgie. — In den nacht van Vrijdag op Zaterdag is te Antwerpen het entrepot-Jonson geheel door brand vernield. Daarin bevonden zich o. a. 9000 balen koffie, van welke niets kon gered worden. Het aangrenzende gebouw der Hessennatie werd ernstig bedreigd. Daar lagen o. a. 100 vaten olie. Het gelukte echter der brandweer het vuur tot het entrepot te beperken. Het gebouw en de koopwaren waren verzekerd voor 1,125,000 frs.

In denzelfden nacht gebeurde een ernstig ongeluk op de Schelde. Een vrachtschip, de *Alice*, kwam wegens den dichten mist in botsing met de Zweedsche stoomboot *Balder*, die de *Alice* letterlijk in tweeden sneed. Er bevonden zich 11 personen aan boord. Van dezen werden er vijf gered, maar de overigen, nl. de schipper, zijn vrouw en zijn vier kinderen verdronken.

— Zondag 14 Oct. hebben in heel België de verkiezingen plaats gehad voor Kamer en Senaat volgens de nieuwe kieswet, waarin, zooals men weet, het beginsel van het meervoudig kiesrecht is opgenomen, terwijl het stemmen verplichtend is gesteld. Aan het meervoudig kiesrecht heeft men het dan ook te danken, dat in België voor de Kamer een kleine 24 miljoen stemmen zijn uitgebracht. Voor den Senaat is het kieskorps aanmerkelijk kleiner, daar de kiesbevoegdheid voor dit lichaam den leeftijd van 30 jaar eischt, en voor de Kamer slechts dien van 25.

— Uitgebreide maatregelen waren door de regeering genomen voor die verkiezingen.

In een circulaire, gericht aan de postdirecteuren, werd voorgeschreven, dat de brievenbestellers, die 14 October belast waren met het overbrengen der stembriefjes, moesten gewapend zijn, om zich tegen elken aanval te kunnen verdedigen. De directeur moest eveneens gewapend zijn en wanneer de besteller te voet ging, moesten de gendarmes hem vergezellen. De postbestambten, directeuren en brievenbestellers, waren gewapend met een revolver met zes kogels.

— De uitslag der verkiezingen kan met een paar woorden als volgt geteekend worden: De katholieken komen omtrent met dezelfde uit den strijd terug; want wel verliezen zij vier zetels te Namen, twee te Philippeville en een te Arlon; maar daartegenover staat een winst van twee zetels te Ostende, terwijl de herstemmingen nog kunnen goedmaken. De doctrinaire-liberalen (*species* Frère-Orban en Bara) lijden zware verliezen, niet minder dan een 30-tal zetels, die in hoofdzaak ten goede komen aan de radicalen en socialist. De katholieken blijven dus een va-aangesloten meerderheid vormen tegenover een verdeelde minderheid, bestaande uit liberalen, radicalen en socialist.

Tot de socialist die zijn gekozen of in herstemming komen, behooren: in Luik Anseele, hoofd en oprichter van den socialistenkering *Vooruit*, te Gent: Alfred Defuisseaux, socialistisch agitator, die onlangs uit Frankrijk is gekomen en nu in Bergen in de gevangenis zit; Célestin Demblon, indertijd afgezet als professor te Luik, en Hector Denis, oudrector der universiteit van Brussel, die deze verliet tijdens de ongeregeldeheden veroorzaakt door de benoeming van Elisée Reclus; — in Charleroi Callewaert, hoofd van de „Ridders van den Arbeid” in de streek van Charleroi, en Van der Velde, Brusselsch socialist; — in Bergen de twee gebroeders Defuisseaux, waarvan de een ook te Luik candidaat was, en Maroille, die vroeger is veroordeeld wegens feiten in verband met werkstakingen.

Al die gekozen socialist hebben gezegd over de liberalen, welke de arrondissementen reeds lange jaren vertegenwoordigden, o. a. Frère-Orban, oud-president van een liberaal kabinet, minister van staat, geacht aanvoerder van de gematigd-liberale partij en altijd een hevig bestrijder der socialist.

Duitschland.— Een jonkman te Berlijn heeft in anderhalf jaar het vermogen zijner ouders, dat anderhalf miljoen mark [f 900.000] bedroeg, geheel verkwist. Toen zijn vader, anderhalf jaar geleden, stierf, gaf zijn moeder, die ziek was, hem volmacht om haar geld te beheeren, en hij heeft van die volmacht zoo schandelijk misbruik gemaakt, dat de arme zieke vrouw nu niets meer bezit en naar het gasthuis gebracht is, om daar kosteloos verpleegd te worden.

— Zou er in Duitschland weer eene nieuwe socialistwet te wachten staan? Sinds de anarchisten op groote schaal hunne gruweldaden pleegden, en de socialist die dorsten vergoelijken of zelfs goedkeuren, is de aandrang der conservatieven, om weer tot eene uitzonderingswet zijne toevlucht te nemen, voortdurend sterker geworden.

Zij hebben nu een nieuw argument in handen, hun door de socialist zelf versterkt. De socialist Rueb al., die reeds lid van den Rijksdag is, en zijn partijgenoot Doppler zijn onlangs tot leden van den provincialen raad van Straatsburg gekozen, maar hebben nu geweigerd den eed van trouw aan den Keizer af te leggen, als in strijd met hun politieke overtuiging.

Met het oog op de belangen der partij, komt deze betooging al op een zeer ongelegen tijd. Tot nu toe hebben de Duitse socialist altijd beweerd, den vorm der regeering als een punt van ondergeschikt belang te beschouwen. De oplossing dezer kwestie overblijft hun wettelijk moet, beweerden zij, noodzakelijk volgen op de sociale revolutie, die zij bezig zijn voor te bereiden; maar zoolang de maatschappij op haren tegenwoordigen grondslag is gevestigd, is er geen verbetering te wachten van de vervanging der burgerij-regeering door een andere, en als voorbeeld van de waardeloosheid der republikeinsche instellingen zoolang deze op een kapitalistische maatschappij zijn gegrondwet, wijzen zij op Frankrijk. Overeenkomstig dit beginsel hebben de leiders der partij, Bebel en Liebknecht bv., niet gearzeld den eed van trouw aan den Keizer af te leggen, toen zij als leden van den Landdag waren gekozen. Voor de toelating tot den Rijksdag wordt deze eed niet gevorderd.

Het geval Rueb-Doppler geeft den conservatieven bladen nu opnieuw aanleiding, te wijzen op de staatsgevaarlijke strevingen der socialist, welke met geweld moeten worden onderdrukt.

De Pruisische minister-President, graaf Eulenburg, schijnt niet onge-neigd tot het invoeren eener socialistwet. De rijkskanselier Caprivi, geleerd door de ondervinding, die Bismarck met zijn socialistwet heeft opgedaan: ze werkte niets uit en moest ten slotte worden ingetrokken. — is tegen de uitzonderingswet.

Zooval Caprivi als Eulenburg hebben herhaaldelijk een langdurig onderhoud met den Keizer gehad over deze kwestie. Vele kleinere Duitse Staten, met Baden aan het hoofd, steunen Eulenburg; andere, vooral Beieren, plaatsen zich op het standpunt van Caprivi.

Eulenburg schijnt zijn plan te willen doorzetten en heeft een wetsontwerp laten uitwerken ter bestrijding van de revolutie-partijen. Gisteren heeft de Pruisische ministerraad zich met de bespreking daarvan beziggehouden.

Caprivi houdt ook zijn standpunt vol. Hij heeft zich echter bereid verklaard, verscheidene artikelen van het strafwetboek te laten verscherpen, waartoe dan maar een voorstel (bv. van Pruisen) bij den Bondsraad moest worden indiend.

Thans wordt gezegd, door personen die veel met Caprivi in aanraking komen, dat de Rijkskanselier vastbesloten is zijn ontslag in te dienen, bijaldien hij op het punt der uitzonderingswet werd overstemd. Volgens de berichten der Amerikaanse couranten heeft hij dit reeds gedaan.

Het is opmerkelijk, dat, toen na den moord op Carnot de Engelsche regeering de Duitse polste over internationale maatregelen tegen de anarchisten, Duitschland weigerde het initiatief te nemen en verklaarde de voorstellen van andere mogendheden te willen afwachten. Maar zulke voorstellen zijn te Berlijn nog niet ingekomen.

— In de Duitse sprekende stad Pernaau heeft de regeering aan de Protestantenvetoden gebodstonden te houden. Het is zelfs niet meer toegelaten, dat de inwoners van hetzelfde huis vergaderen om te bidden!

Bij de Katholieken zijn ook al de congregatiën en broederschappen verboden.

Voor eenige dagen werd in de omstreken van Dünaburg de Katholieke Uerk van het dorp gesloten. Kozakken joegen de inwoners met hunne lanssen en knoeten uit het gebouw: er zijn vele dooden en gekwetsten. Zestig ongelukkigen werden naar Siberië verbannen, omdat zij de kerk niet wilden verlaten.

Die verbanningen zijn zeer gewoon: zij worden zonder onderzoek noch vonnis door den gouverneur of door den militairen bevelhebber besloten. Wanneer de klacht der Katholieken in 't buitenland komt (en dat is niet gemakkelijk want de brieven worden geopend door de post) dan loochent den Russische regeering de feiten en brengt zelfs de regerings van de rechtbank bij om te bewijzen, dat er geen enkel vonnis in dien zin is uitgesproken! Dat is de ernstigheid van de Russische schismatieken.

Zeer talrijk zijn de Katholieken (boven de 5 miljoen) en bijzonder in Lithauen, die nog kerk noch priesters hebben: de kerken zijn aan Rus-

sische popen gegeven. Alle jaren worden zoo een aantal parochiën bij de „nationale” kerk ingelijfd. Wat de inwoners er van denken?

Wanneer de Paus klaagt, antwoordt men hem, dat de Polen vrijwillig (?) orthodox zijn geworden, en dat er dus geen Katholieke kerk in die plaatsen meer noodig is.

De Katholieke bisschop van Kielce is afgezet, omdat hij tegen de sluiting van zijn seminarie bij den Czar was gaan klagen!

De wanhoop der bevolking zal deze wel eens tot de schrikkelijkste omwenteling brengen.

Engeland.— Het ongeluk op den Sout-Eastern spoorweg was geen botsing tusschen twee treinen, zooals eerst werd gemeld, maar heeft zich als volgt toegedragen.

Een wagen met een 10-tal hopplukkers, die zich naar hun werk begaven, wilde over den spoorweg rijden, juist op het oogenblik dat een goederentrein in volle vaart kwam aanstroomen.

Door den dikken mist had niemand een trein zien naderen: toen de koetsier het gevaar zag, trachtte hij nog het paard achter uit te trekken, maar het was reeds te laat. De koetsier en zes anderen werden oogenblikkelijk gedood, en acht personen gewond. De machinist van den goederentrein had op 300 meters van den overweg het voorgeschreven signaal met de stoomfluit gegeven, maar ongelukkig is dit niet door de menschen in den wagen gehoord.

Spanie.— Het hooggerechtshof van Madrid heeft het beroep van Salvador Frank, den pleger van den dynamiet aanslag in den schouwburg te Barcelona, verworpen.

— In Burgo de Osma, in de provincie Soria, hadden twee wielrijders tegen elkaar gereken en met wielrijderskoppigheid, die in sommige gevallen vrij wat harder is dan een luchtband, beweerden beiden, den strijd te hebben gewonnen. Dat gaf ruzie tusschen de wederzijdsche vrienden: eindelijk een formeele vechtpartij, waarbij twee mannen werden gedood, vier mannen ernstig en... drie vrouwen licht werden gewond.

Oostenrijk-Hongarije.— De kerkelijk-politieke strijd is in Hongarije weder in alle hevigheid ontbrand. Het ministerie-Weckerlé is in de Magnaten-tafel op krachtigen tegenstand gestuit bij de behandeling van eenige reeds door de Tweede Kamer aangenomen kerkelijk-politieke voorstellen, die als een gevolg kunnen worden beschouwd op het befaamde wetsontwerp tot invoering van het burgerlijk huwelijk. Was Zaterdag het ontwerp betreffende vrije uitoefening van alle godsdiensten, na schrapping van het artikel tot invoering van godsdienstloos onderwijs met verpletterende meerderheid verworpen. Maandag is ook het beruchte ontwerp tot toelating van den Israëlitischen als een erkende godsdienst in den christenstaat verworpen, en wel met 109 tegen 103 stemmen. Het katholieke *Vaterland* van Weenen echter verheugde zich reeds in hooge mate over de zegepraal van Zaterdag, toen, zegt het blad, „in de Rozenkransmaand en juist aan den vooravond van den Rozenkrans-Zondag, den tot herinnering aan de zegepraal der Christenen over de Turken ingestelden feestdag, de Katholieken van het aan Maria toegewijde koninkrijk Hongarije een nieuwe zegepraal bevochten hebben op de moderne heidenen, die dat „Mariarische Königreich” van zijn christelijk karakter willen berooven. Zelfs liberaal katholieke magnaten, Calvinisten en Lutherschen zijn er geweest, die zich nog te veel Christen voelden, om zich niet bij de phalanx der Katholieken aan te sluiten tot afwijzing der godsdienstloosheid.” Hoewel Weckerlé nog in derhaast Zondag-avond een liberale partijvergadering heeft belegd, om dien nieuwen slag te verhoeden, heeft hij dien niet kunnen afwenden.

Denemarken.— Sinds 35 jaren — in 1849 werd de vrijheid van godsdienst toegestaan — is het aantal katholieken in Denemarken vertienvoudigd, wat te meer beteekent, dat deze buiten-gewone aanwas niet te danken is

aan de buitenlandsche katholieken, maar aan de bekeering der inlanders. Onder den adel vooral worden vele bekeerlingen gemaakt o. a. de bekende staatsman graaf Holstein Ledreborg, vroeger leider der oppositie in den Rijksdag, met zijn geheele familie; buitendien nog meer dan dertig edellieden, waaronder graaf Moltke Huitfeldt, de Deensche gezant te Parijs; de echtgenoot van generaal Von Bülow, schoonmoeder van den tegenwoordigen minister-president: barones Stampe Nyssoe, de zuster van den tegenwoordigen minister van eeredienst: een gravin Rantzau enz. Voorts vele geleerden en kunstenaars.

De eigenares van het staatsblad, de hofdame Polly Berling, heeft het groote Jesuïeten-College te Ordrup gesticht en begiftigd. Ook predikanten als Hansen en Kofoed en Israëlieten als Mayens en Balu zijn bekeerd.

Gemiddeld gaan jaarlijks 300 personen in Denemarken tot het katholicisme over.

De katholieken bezitten een eigen weekblad en zelfs ontstaat langzamerhand een katholieke litteratuur.

Rusland.— Het was waar, dat er eerst eene verbetering in den toestand van den Czaar was gekomen, maar het gevaar voor eene wederinstorting bleef nog altijd bestaan, en deed deze zich voor, dan zou een noodlottige afloop kunnen dreigen, zooals gebeurd is. De geneesheeren twijfelden, of het verblijf te Corfu den Keizer wel baten zou, en hadden hem reeds, voor het geval dat het niet helpen zou, een verblijf te Madara aangeraden.

Van Paus Leo XIII was de betuiging ingekomen zijner vurige wenschen voor het herstel des keizers. Niets heeft echter mogen baten.

China.— Na al het gebeurde is het niet te verwonderen, dat China naar den vrede verlangt, en begrijpelijk is het dan ook, dat het de bemiddeling der Engelsche regeering inriep, om zoo gunstig mogelijke voorwaarden te bedingen. Het voorstel om vrede te sluiten ging uit van den oom des keizers, prins Koeng, in overleg met den onderkoning Li Hoen Tsjang en de keizerin-moeder. Van den anderen kant was er echter een machtige hofpartij, die steun vond bij den jongen keizer, diens vertrouwden raadsman Oeng-Toeng-Hoe en den minister van Oorlog Oehopoe, voor het voortzetten van den oorlog.

Intusschen was de Britsche gezant te Peking, de heer O'Connor, onmiddellijk in onderhandeling getreden met de Japanse regeering. De grondslag der vredesvoorstellen was de erkenning van Korea's onafhankelijkheid en betaling van een later te betalen som als vergoeding voor de oorlogskosten.

Maar nu heeft Japan, dat deze voorwaarden onaannemelijk acht, geweigerd, op dezen grondslag met China in onderhandeling te treden, zoodat daardoor het heele vredesproject weer in duigen is gevallen.

Bovendien hebben de vereenigde Staten, op een des betreffende vraag van de Engelsche regeering, geantwoord, dat zij niet met de Europeesche mogendheden tot herstel van den vrede in Oost-Azië willen mede-werden, omdat dit in strijd zou zijn met de tot dusver gevolgde politieke gedragslijn. Ook Duitschland heeft een dergelijk voorstel van de hand gewezen. Maar van den anderen kant zijn Rusland en Engeland het in zoover eens geworden, dat beide regeeringen een annexatie van Korea door Japan zullen beletten.

Dit is zeker, dat wij nog niet aan het eind der verwikkelingen zijn in het verre Oosten.

Z.-America.— Uit Buenos-Ayres komt het bericht van eene zoo sonderlinge en vreeselijke vergiftiging, dat men er geen geloof aan zou slaan, indien er niet de beste bewijzen voor waren, en de rechtbank er zich niet reeds mede bezig hield. De giftmenger was de bekende hoogleraar Beauragard, een hoogst begaafd man, wiens voordrachten over ziekte- en aantrekkingspunt vormden voor de studenten aan de hoogeschool te Buenos-Ayres.

